

Emlékeztető

a Magmás Munkacsoport riolittufa-alcsoportjának

2013. április 3-i üléséről

A 2013. január 7-i ülés emlékeztetőjével összhangban a riolittufákkal kapcsolatban elkészült összesítő anyagot (Jámbor Á., Radócz Gy. és Gyalog L.: 2012. szeptember 13.) a munkacsoport 2013. január 7-i ülésén tárgyalta, s arra a következtetésre jutott, hogy az elkészült javaslat nem tükröz egységes álláspontot, s hiányzanak belőle a bükkaljai, valamint a Tokaji-hegységi és nyírségi kőzetek. Az a javaslat született, hogy egységes felosztási vázlat kidolgozására összeül Gyalog László, Harangi Szabolcs, Haranginé Lukács Réka, Jámbor Áron, Pécskay Zoltán, Pelikán Pál, Pentelényi László és Radócz Gyula, a Munkacsoport tagjain kívül meghívást kap Mártonné Szalay Emőke is. A megbeszélést Gyalog László hívja össze március folyamán.

A meghívás március 19-i e-mailekben (és szóban?) történt április 3-ára, majd a hajlandóságok felmérése után március 20-án ugyancsak e-mailben a délután 2 órai időpont is rögzült. Harang Szabolcs és Lukács Réka kimentett magát. Az ülés a többi meghívott jelenlétével (l. a mellékelt jelenléti ívet) és aktív közreműködésével rendben lezajlott.

Az ülés előtt a jelenlévők kézhez kapták a Gyalog L., Radócz Gy. és Jámbor Á. által 2012. 09. 10-án tartott megbeszélésükről 2012. 09. 13-án készített emlékeztetőt, s az ülés ezt tárgyalta meg. Az emlékeztetőben vázolt javaslatot a résztvevők lényegileg elfogadták, az alábbi módosításokkal:

1. Mátraalmási (korábban Tari) helyett Tibolddaróci legyen a formációnév.
2. Vita bontakozott ki arról, vannak-e a Tibolddaróci (Tari) Formációban a dácittufák mellett riolittufák is.
 - 2.1. Jámbor Á. szerint a középső riolittufának megfelelő Tibolddaróci (Tari) Dácittufa fölötti riolittufák is ebbe a formációban tartoznak, minden badeni korú tufa ide tartozik. A felső riolittufa (Galgavölgyi Riolittufa) csak a szarmatában kezdődik.
 - 2.2. Pelikán P. szerint pl. a Tibolddaróci (Tari) Formációba csak dácittufák tartozzanak, riolittufa ne. Véde a Felnémeti Formáció jogosságát. a többségi vélemény azonban, úgy lát-szik, az volt, hogy beletartozik a formációban Tibolddaróci (Tari) Formációba, amelyben így vannak riolittufák is.
 - 2.3. Mártonné Szalay E. elmondta, hogy paleomágneses forgásokkal is lehet a tufák összetar-tozását igazolni. A forgások alapján az ipolytarnóci riolittufa a Tibolddaróci (Tari) For-máció része, azonban litosztratigráfiai szintjét illetően nem hangzott el vélemény.
 - 2.4. Pentelényi L. szerint a Bükkalján a középső tufa, a dácittufa fölött levő riolittufa badeni, szarmata, és felmehet az alsó-pannonba is. Ahol szétválasztásuk lehetséges, ott javasolt tagozatokat a Harsányi formáción belül, de sok helyen nem lehetséges, ezért tartotta jó-nak a Harsányi Formáció nevet. Ha Jámbor Á. véleményét elfogadjuk, a késő-badeni ko-rú riolittufák a Tibolddaróci (Tari) Formációhoz tartoznak.
 - 2.5. Pelikán P. és Pentelényi L. kitartott amellett, hogy a Tibolddaróci Dácittufa Formációba ne helyezzenek riolittufát még akkor sem, ha esetleg paleomágneses vagy korbelti adatai hasonlóak lennének, mert így elvesztené vezetőszint jellegét.
 - 2.6. Jámbor Á. szerint a késő-badeni kor őslénytani meghatározása téves.
3. Pécskay Z. fölvetette, hogy a formációk lito- vagy kronosztratigráfiai egységek, s ha nem az utóbbiak, mi szerepük van kijelölésükben a kronosztratigráfiai — paleomágneses és ra-diometrikus — adatokra. Hallgatólagos egyetértés volt abban, hogy a kronosztratigráfiai adatok a riolittufák esetében döntő jelentőségűek, de nem hangzott el az a kézenfekvő ma-

gyarázat, hogy azért, mert az üledékfelhalmozódástól eltérően (amelyre a litosztratigráfiát kidolgozták) a riolittufák létrejöttét eredményező vulkáni tevékenység meghatározott időszakokhoz köthető.

4. Alapos tárgyalás folyt arról a kérdésről, hogyan kell kezelni a fő egységeken kívül (azok közé) eső tufaszinteket, de nem alakult ki egységes vélemény.

Szinte minden kérdést behatóan ismertetett Radócz Gyula, sajnós, csak kéziratos anyagokban. Ezek ugyan több hónapja készültek, de csak most kerültek a többiek elé. Így érdemi tárgyalásukra nem kerülhetett sor.

Az ülés legfontosabb tapasztalata, hogy ha nem koncentrálnak konkrét kérdésekre (s ezt a levezető elnöknek, azaz nekem kellett volna kikényszerítenem), akkor nemigen jutunk érdemben tovább.

Az emlékeztető jelen formájában a beérkezett észrevételek figyelembevételével készült.

Budapest, 2013. április 17.

Balla Zoltán
a munkacsoport elnöke